

33^ο Ενημερωτικό Σημείωμα

Μάιος 2023

Μετανάστριες: απασχόληση και εμπόδια

Στο 33^ο Ενημερωτικό Σημείωμα του Παρατηρητηρίου της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ) παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία της ειδικής έρευνας (ad hoc) της ΕΛΣΤΑΤ για τη θέση στην αγορά εργασίας των μεταναστριών/τών και των άμεσων απογόνων τους.

Η έρευνα διεξήχθη παράλληλα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού και καλύπτει τα τέσσερα τρίμηνα του 2022 σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2019/2240 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Μεταναστευτικό Υπόβαθρο

Ο πληθυσμός-στόχος της έρευνας ήταν άτομα ηλικίας 15 έως 74 ετών. Επίσης, για τις ανάγκες της έρευνας, **‘άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο’ θεωρήθηκαν τα άτομα που έχουν γεννηθεί –τα ίδια ή τουλάχιστον ένας από τους γονείς τους – στο εξωτερικό.**

Από το σύνολο των ατόμων ηλικίας 15-74 ετών που ερευνήθηκαν, εκτιμάται ότι το 93,1% έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα και το 6,8% στο εξωτερικό. **Τα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο ανέρχονται στο 9,5% (εκ των οποίων το 6,8% έχει γεννηθεί στο εξωτερικό ενώ το 2,7% έχει γεννηθεί στην Ελλάδα και ο ένας ή και οι δύο γονείς τους στο εξωτερικό).**

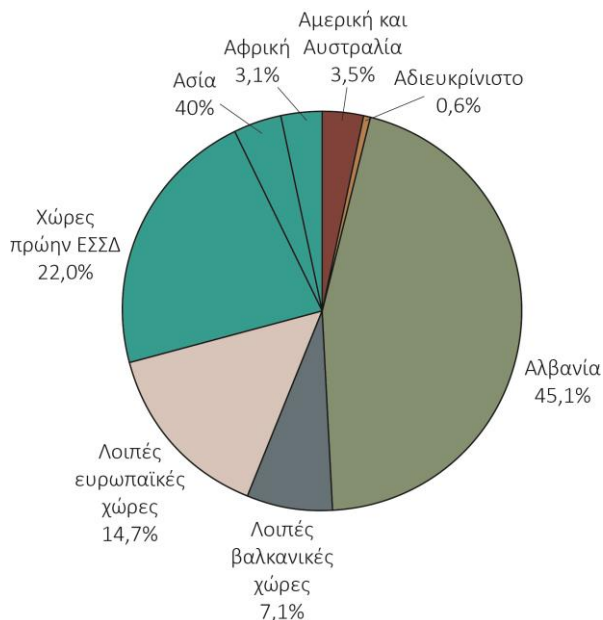
Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει όλους τους συνδυασμούς που αφορούν την χώρα γέννησης των ερευνηθέντων ατόμων και την χώρα γέννησης των γονέων τους:

Πίνακας 1: Μεταναστευτικό υπόβαθρο με βάση την χώρα γέννησης

Γεννημένες/οι στην Ελλάδα	7.318.781	93,1%
και οι δύο γονείς στην Ελλάδα	7.087.261	90,1%
ο ένας γονέας στο εξωτερικό	100.136	1,3%
και οι δύο γονείς στο εξωτερικό	107.439	1,4%
άγνωστη χώρα γέννησης των γονέων	23.946	0,3%
Γεννημένες/οι στο εξωτερικό	534.429	6,8%
και οι δύο γονείς στο εξωτερικό	440.351	5,6%
ο ένας γονέας στο εξωτερικό	22.823	0,3%
και οι δύο γονείς στην Ελλάδα	65.749	0,8%
άγνωστη χώρα γέννησης των γονέων	5.507	0,1%
Δεν απάντησαν	9.035	0,1%
Σύνολο	7.862.245	100,0%

Χώρα γέννησης Μεταναστριών/τών

Η πλειονότητα των μεταναστριών/τών κατάγεται από την Αλβανία, τις χώρες της πρώην ΕΣΣΔ και τις λοιπές ευρωπαϊκές χώρες.

Εξετάζοντας τις κυριότερες χώρες προέλευσης, σε συνδυασμό με το έτος εισόδου στην Ελλάδα, παρατηρείται ότι μέχρι το 1989 οι περισσότερες μετανάστριες/τες προέρχονται από χώρες με σημαντική παρουσία Ελληνίδων/ων μεταναστριών/τών (ευρωπαϊκές χώρες¹, χώρες πρώην ΕΣΣΔ), ενώ από το 1989 και μετά η κύρια πηγή μετανάστευσης είναι η Αλβανία και ακολουθούν οι χώρες της πρώην ΕΣΣΔ και οι λοιπές βαλκανικές χώρες. Από το 2010 οι λοιπές ευρωπαϊκές και οι ασιατικές χώρες εμφανίζονται με αυξημένο ποσοστό.

Γράφημα 1: Γεωγραφική προέλευση μεταναστριών/τών

¹ Κυρίως Γερμανία

Πίνακας 2: Κύριες χώρες προέλευσης ανά δεκαετία εισόδου στην Ελλάδα

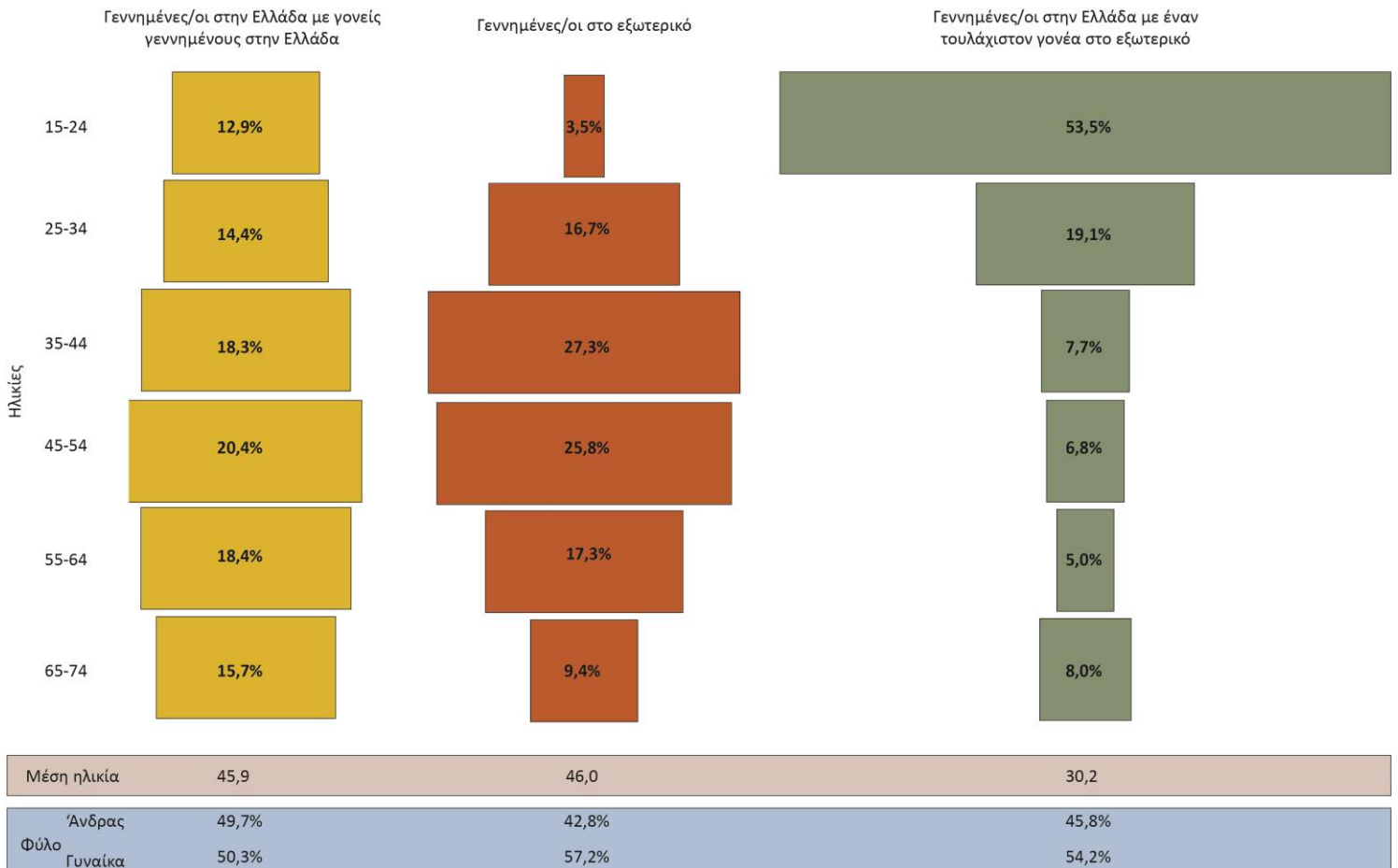
Χώρα γέννησης	Έτος μετανάστευσης				Σύνολο
	Πριν το 1989	1990-1999	2000-2009	2010-2021	
Αλβανία	5,4%	56,1%	50,6%	41,3%	45,1%
Λοιπές βαλκανικές χώρες	3,2%	5,0%	11,4%	9,5%	7,1%
Λοιπές ευρωπαϊκές χώρες	46,1%	7,5%	9,6%	15,0%	14,7%
Χώρες πρώην ΕΣΣΔ	15,4%	27,8%	20,1%	14,0%	22,0%
Ασία	3,7%	1,7%	3,9%	11,9%	3,9%
Αφρική	11,7%	0,7%	2,1%	2,9%	3,1%
Αμερική και Αυστραλία	12,5%	1,0%	2,0%	4,8%	3,5%
Αδιευκρίνιστο	2,2%	0,1%	0,3%	0,7%	0,6%

Χαρακτηριστικά ατόμων με Μεταναστευτικό Υπόβαθρο

Το ποσοστό των γυναικών είναι μεγαλύτερο και στις δύο ομάδες με μεταναστευτικό υπόβαθρο ενώ, στα άτομα που έχουν γεννηθεί τα ίδια καθώς και οι γονείς τους στην Ελλάδα, **τα ποσοστά και των δύο φύλων είναι σχεδόν ίσα**. Σε ό,τι αφορά την μέση ηλικία των ατόμων που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό, παρουσιάζεται ελάχιστα μεγαλύτερη από τη μέση ηλικία των ατόμων που δεν έχουν μεταναστευτικό υπόβαθρο. Αντίθετα, ο πληθυσμός των μεταναστριών/τών δεύτερης γενιάς είναι κατά πολύ νεότερος των ατόμων που έχουν γεννηθεί τα ίδια καθώς επίσης και οι δύο γονείς τους στην Ελλάδα (30,2 έτη έναντι 45,9).

Στο παρακάτω γράφημα (Γράφημα 2) παρατηρούμε ότι, η ηλικιακή ομάδα 35-44 υπερτερεί στα άτομα που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό, ενώ είναι ιδιαίτερα μικρό το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 15-24. Επίσης, μπορούμε να διακρίνουμε πως **τα άτομα που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα (και με Έλληνες γονείς) είναι γενικώς περισσότερο ηλικιωμένα**. Αντίθετα, ο πληθυσμός των ατόμων που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα αλλά έχουν έναν τουλάχιστον γονέα γεννημένο στο εξωτερικό είναι ιδιαίτερα **νεαρός**, καθώς σε ποσοστό άνω του 70% αποτελείται από άτομα μικρότερα των 35 ετών.

Γράφημα 2: Ηλικίες ατόμων ανά Μεταναστευτικό Υπόβαθρο

Απασχόληση και εμπόδια

Το ποσοστό απασχόλησης είναι σχεδόν ίδιο για τα άτομα που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα με Έλληνες γονείς και για τα άτομα που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό (50,4% και 50,7%, αντίστοιχα). Αντίθετα, το ποσοστό απασχόλησης είναι πολύ μικρότερο (33,4%) για τις/τους μετανάστριες/ες δεύτερης γενιάς. Αναλύοντας την κατάσταση απασχόλησης κατά ομάδες ηλικιών, φαίνεται ότι αυτή η διαφορά στο επίπεδο απασχόλησης των μεταναστριών/τών δεύτερης γενιάς εξηγείται από τη διαφορετική ηλικιακή σύνθεση αυτής της κατηγορίας του πληθυσμού: λόγω του μεγάλου ποσοστού ατόμων ηλικίας 15-24 ετών μεταξύ των μεταναστριών/τών δεύτερης γενιάς, είναι η ομάδα με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην εκπαίδευση.

Επισημαίνεται ότι στην ηλικιακή ομάδα 25-44 το ποσοστό απασχόλησης των μεταναστριών/τών δεύτερης γενιάς είναι σχεδόν ίδιο με το ποσοστό απασχόλησης των Ελληνίδων/ων χωρίς μεταναστευτικό υπόβαθρο (ενώ είναι σημαντικά μικρότερο για τους γεννημένους στο εξωτερικό). **Τέλος, τα άτομα που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό εμφανίζουν το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων καθώς και τη μικρότερη συμμετοχή στην εκπαίδευση.**

Παρακάτω καταγράφονται κάποια ενδεικτικά ποσοστά αναφορικά με την απασχόληση και τα εμπόδια στην εργασία των μεταναστριών/τών:

- ✓ Το 61,5% των μεταναστριών δεν συνάντησε κάποιο εμπόδιο στην εύρεση κατάλληλης εργασίας
- ✓ Το 16,8% των μεταναστριών είχε κάποιο εμπόδιο

- ✓ Το 2,6% των μεταναστριών είχε ως κυριότερο εμπόδιο την ανεπαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας
- ✓ Το 1,8% των μεταναστριών είχε ως κυριότερο εμπόδιο την μη αναγνώριση τίτλων σπουδών που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό

- ✓ Το 1,1% των μεταναστριών αντιμετώπισε περιορισμούς στο δικαίωμα εργασίας
- ✓ Το 3,1% των μεταναστριών αντιμετώπισε διακρίσεις λόγω καταγωγής

- ✓ Το 4,3% των μεταναστριών δεν βρήκε κατάλληλη εργασία
- ✓ Το 4% των μεταναστριών αντιμετώπισε άλλο εμπόδιο

- ✓ Το 17% των μεταναστριών δεν αναζήτησε ποτέ εργασία/δεν εργάστηκε ποτέ
- ✓ Το 4,6% των μεταναστριών δεν απάντησε

Πιο αναλυτικά και ανά φύλο, τα δεδομένα παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 3: Εμπόδια στην εύρεση κατάλληλης εργασίας ανά φύλο

	Δεν συνάντησαν κάποιο εμπόδιο	Είχαν κάποιο εμπόδιο	Ανεπαρκής γνώση της Ελληνικής γλώσσας	Μη αναγνώριση τίτλων σπουδών που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό	Περιορισμοί στο δικαίωμα εργασίας	Αντιμέτωπιση διακρίσεων λόγω καταγωγής	Δεν υπήρχε κατάλληλη εργασία	Άλλο εμπόδιο	Δεν αναζήτησαν ποτέ εργασία/Δεν εργάστηκαν ποτέ	Δεν απάντησαν
Άνδρες	76,6%	12,5%	2,1%	1,3%	0,8%	2,5%	4,2%	1,5%	4,2%	6,7%
Γυναίκες	61,5%	16,8%	2,6%	1,8%	1,1%	3,1%	4,3%	4%	17%	4,6%

Σύμφωνα με έρευνα², οι μετανάστριες που επιθυμούν μακροχρόνια παραμονή στην Ελλάδα, φροντίζουν και λαμβάνουν την επάρκεια της γνώσης της γλώσσας. Επίσης, στην εν λόγω έρευνα συμπληρώνεται ότι οι μετανάστριες απασχολούνται σε θέσεις εργασίας τις οποίες έχουν απορρίψει οι ημεδαπές.

² Έρευνα για καλές πρακτικές που εφαρμόζονται στην Ελλάδα και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες και αφορούν μετανάστριες στον τομέα της απασχόλησης, ΕΚΚΕ

Πίνακας 4: Αντιμετώπιση διακρίσεων στον χώρο εργασίας

	Όχι	Ναι, λόγω ηλικίας	Ναι, λόγω φύλου	Ναι, λόγω καταγωγής	Ναι, λόγω αναπηρίας	Ναι, για άλλους λόγους	Δεν απάντησαν
Άνδρες	95,7%	0,3%	0,1%	1,0%	0,0%	1,4%	1,5%
Γυναίκες	93,6%	0,4%	1,9%	0,7%	0,0%	1,4%	1,8%

Αναφορικά με τα χαμηλά ποσοστά στα πεδία των διακρίσεων λόγω φύλου και καταγωγής, αξίζει να αναφερθεί πως ένα μεγάλο ποσοστό μεταναστριών/τών βρίσκει απασχόληση σε επιχειρήσεις ατόμων που επίσης έχουν μεταναστεύσει σε παλαιότερη χρονική περίοδο. Αναφορικά με τα ίσα δικαιώματα μεταξύ γυναικών και ανδρών στην εργασία, η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαγορεύει τη διάκριση στο πρόσωπο κάποιου λόγω:

- φυλετικής και εθνικής καταγωγής
- θρησκείας και πεποιθήσεων
- αναπηρίας
- σεξουαλικού προσανατολισμού
- ηλικίας

Αυτά τα πέντε πεδία διάκρισης, μαζί με τη διάκριση λόγω φύλου συμπεριλαμβάνονται στη Συνθήκη του Άμστερνταμ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως πεδία όπου η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να ενεργήσει για να αποτρέψει τη διάκριση.

Πίνακας 5: Διάρκεια αναζήτησης μέχρι την εύρεση της πρώτης εργασίας

	Λιγότερο από ένα χρόνο	Ένα χρόνο ή περισσότερο	Δεν βρήκε εργασία	Δεν αναζήτησε εργασία
Άνδρες	61,1%	15,5%	1,9%	21,5%
Γυναίκες	37,9%	21,5%	7,2%	33,4%

Στον Πίνακα 5, παρατηρούμε τα αυξημένα ποσοστά των μεταναστριών/τών οι οποίες/οι βρήκαν απασχόληση σε λιγότερο από έναν χρόνο, γεγονός που οφείλεται, και σε αυτή την περίπτωση, στην απασχόληση σε θέσεις που έχουν απορρίψει οι ημεδαποί/ές.

Πίνακας 6: Κύρια αίτια μετανάστευσης

	Εργασία σε δουλειά που βρέθηκε πριν μεταναστεύσει	Εργασία, χωρίς να έχει βρει δουλειά πριν μεταναστεύσει	Οικογενειακοί λόγοι	Εκπαίδευση	Διεθνής προστασία ή άσυλο	Άλλη	Δεν απάντησαν
Άνδρες	7,5%	42,6%	40,0%	1,2%	5,0%	3,2%	0,5%
Γυναίκες	2,8%	28,8%	55,1%	1,7%	2,3%	7,2%	2,2%

Όπως αποτυπώνεται παραπάνω, στις μεταναστευτικές ροές, προηγείται ποσοτικά -αλλά και συνήθως χρονικά- η μετανάστευση των ανδρών, ανεξάρτητα της εύρεσης εργασίας πριν ή μετά την μετανάστευση, και έπεται ποσοτικά -και συνήθως χρονικά- αυτή των μεταναστριών κυρίως για οικογενειακούς λόγους.

Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση των στοιχείων είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) και η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ).

Το **paratiritirio.isotita.gr** είναι ο διαδικτυακός κόμβος της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ.) για τη συλλογή, ανάλυση, επεξεργασία και διάχυση στατιστικών δεδομένων και δεικτών που σχετίζονται με τις πολιτικές ισότητας των δύο φύλων.

Σκοπός του είναι η αποτύπωση των έμφυλων διαφοροποιήσεων σε 12 βασικά πεδία πολιτικής και η παρακολούθηση των τάσεων, εξελίξεων στην Ελλάδα σε βάθος χρόνου. Περιλαμβάνει 84 δείκτες φύλου που είτε έχουν υιοθετηθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου, είτε σχετίζονται με ειδικότερες εθνικές προτεραιότητες. Οι δείκτες συνοδεύονται από τα μεταδεδομένα, καθώς και από έγγραφα που αφορούν σε συναφείς εκθέσεις και μελέτες.

Paratiritirio.isotita.gr

e-mail: paratiritirio@isotita.gr